

ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УНІВЕРСИТЕТ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА В КРАКОВІ
КАЗАХСЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. С.СЕЙФУЛЛІНА
БІЛОРУСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАУКОВИЙ КЛУБ «SOPHUS»

СТРАТЕГІЯ ЗБАЛАНСОВАНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО, ТЕХНОЛОГІЧНОГО ТА РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ КРАЇНИ

Збірник наукових праць
II міжнародної науково-практичної
конференції

1 червня 2016 року
Україна, м. Кам'янець-Подільський

УДК 63.001:65.001:30.001:10.001

ББК 65.9 (4укр)-55

С 83

Стратегія збалансованого використання економічного, технологічного та ресурсного потенціалу країни: зб. наук. праць II міжнар. наук.-практ. конф. 1 червня 2016 р. (ПДАТУ, м. Кам'янець-Подільський). – Тернопіль : Крок, 2016. – 271 с.

ISBN 978-617-692-345-9

Збірник містить наукові доповіді II міжнародної науково-практичної конференції "Стратегія збалансованого використання економічного, технологічного та ресурсного потенціалу країни" (м. Кам'янець-Подільський, 1 червня 2016 р.), яка відбулася на web-сайті www.sophus.at.ua, з актуальних технологічних, технічних, економічних, соціальних та екологічних проблем і напрямів розвитку України, інших держав та сучасного суспільства загалом.

Збірник буде розміщений в системі РИНЦ (договір №1005-03/2015К від 24.03.2015 р.)

Редакційна колегія:

Іванишин В.В., д.е.н., проф., ректор – голова редакційної колегії (Україна); Бендера І.М., д.пед.н., проф.; професор (Україна); Водяник І.І., д.т.н., проф. (Україна); Гораш О.С., д.с.–г.н., проф. (Україна); Желавський М.М., д.вет.н., професор (Україна); Лісовський О., д.т.н., професор (Польща); Місюк М.В., д.е.н., професор (Україна); Панков Д.А., д.е.н., професор (Беларусь); Парлінська М., д.е.н., професор (Польща); Пармаклі Д.М., д.х.е.н., професор (Молдова); Пліска Ю., д.п.н., професор (Польща); Попович М.Д., д.філос.н., професор (Україна); Рихлівський І.П., д.с.г.н., професор (Україна); Цвігун А.Т., д.с.–г.н., професор (Україна); Чойницький Й. д.с.–г.н., професор (Польща); Чижуркова А.Д., д.е.н., професор (Україна); Гаврилянчик Р.Ю., к.с.–г. наук., доцент (Україна); Гуцол Т.Д., к.т.н. доцент (Україна); Сава А.П., к.е.н., с.н.с. (Україна); Семенишена Н.В., к.е.н., доцент (Україна).

Рекомендовано до друку Вченою радою
Подільського державного аграрно-технічного університету
(протокол № 8 від 25.05.2016 р.)

Відповідальний за випуск:

к.с.–г.н., Гаврилянчик Р.Ю.

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій несуть автори наукових доповідей. Точки зору авторів публікацій можуть не співпадати з точкою зору редколегії збірника.

ISBN 978-617-692-345-9

© Подільський державний аграрно-технічний університет,
ГО «Науковий клуб «СОФУС», 2016
© Крок, 2016

Галак Костянтин ВИНИКНЕННЯ ТА РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	90
Гапак Наталія МОДЕЛЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА: ЕМПІРИЧНИЙ АНАЛІЗ НА ПРИКЛАДІ АКЦІОНЕРНИХ ШВЕЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ ЗАКАРПАТТЯ	93
Гахович Наталія УКРАЇНСЬКІ МАШИНОБУДІВНИКИ РОБЛЯТЬ СТАВКУ НА ЕКСПОРТ АВТОКОМПОНЕНТІВ	95
Геєнко Михайло ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ІПОТЕЧНИХ ВІДНОСИН В АГРАРНІЙ СФЕРІ	97
Гоблик Володимир ПРОБЛЕМИ ЗБЕРЕЖЕННЯ, ПРИМНОЖЕННЯ, РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ В ТУРИСТИЧНІЙ ГАЛУЗІ	100
Гончар Віталій ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ НОРМАТИВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ АУДИТОРСЬКОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ	102
Горіна Ганна ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ «ПРОСТОРОВА ПОЛЯРИЗАЦІЯ»	104
Горкавий Олександр РОЗВИТОК КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОЇ ЕКОНОМІКИ НА МІКРО-, МЕЗО- ТА МАКРОРІВНЯХ	107
Грищенко Алина, Якубова Ирина ЗАТРАТИ НА КАЧЕСТВО — ОБ'ЄКТ БУХГАЛТЕРСЬКОГО УЧЕТА	109
Гузенко Тетяна ПЕРЕДУМОВИ ТА МОЖЛИВОСТІ ВИХОДУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ НА WSE	112
Гуменюк Олена ФУНКЦІОНУВАННЯ СТРАТЕГІЧНОГО АНАЛІЗУ НА ПІДПРИЄМСТВІ	114
Демченко Іван ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ТА ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	116
Довгань Олександр, Довгань Ірина ВИКОРИСТАННЯ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ	118
Забчук Володимир СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ: МЕТОДИ, МОДЕЛІ, ЕТАПИ	120
Заверуха Тетяна ФОНДОВИЙ РИНОК В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО РОЗВИТКУ	123
Замлинська Ольга, Замлинський Віктор ПРІОРИТЕТИ ТА ЗАГРОЗИ ФОРМУВАННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ ПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ	126
Калініченко Олександр КЛАСИФІКАЦІЯ РІВНІВ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА	128
Качмар Оксана БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	131
Квасницька Раїса, Скрипник Анна СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТНОЮ ПОЗИЦІЮ БАНКУ	133
Клименко Людмила, Клименко Владислав КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ	136

Проект "Наукова книга", 2003. – 503 с.

2. Жюма Д. Философский словарь [Текст] / [пер. с франц.]. – М.: Междун. отнош., 2000. – 544 с.

3. Заставецька О.В. Комплексний економічний і соціальний розвиток території: теоретичні і методичні основи дослідження [Текст] / Заставецька О.В. – Тернопіль, 1997. – 233 с.

4. Росийский энциклопедический словарь: в 2 кн. [Текст] / Кн. – 1 [уклад. А.М.Прохоров]. – М.: 2001. – 1023 с.

Семенишена Наталія

к.е.н., доцент

Подільський державний аграрно-технічний університет

м. Кам'янець–Подільський

ТРАДИЦІЙНІ ТА НОВІТНІ ІНСТИТУЦІЙНІ АСПЕКТИ У ТЕОРІЇ ОБЛІКУ

З кінця 90-х в Україні зростає інтерес до інституціональних проблем економіки. Дослідницька програма інституціоналізму, яка на початку і в середині 90-х перебувала на периферії наукових інтересів, стає одним з домінуючих напрямків сучасної економічної теорії.

Проблему поставлено у дослідженнях учених Ф.Ф. Бутинця, В.М. Жука, С.В. Бланка, Г.Г.Кірейцева, Я.В. Соколова, В.І. Ткача, В.Метелиці та ін.

Виходячи з соціальності бухгалтерського обліку як науки, що розвивається під впливом бізнесу, на сьогодні це вже не тільки облік господарської діяльності, а й аналітична доктрина, включаючи всі етапи від планування і прогнозування діяльності та контролю результативності окремих операцій і всієї діяльності, з розрахунком наслідків прийняття управлінських рішень. А розширення інформаційного поля обліку сприяє постійне вдосконалення його технологій, базою яких є облікові теорії.

У процесах інституціалізації бухгалтерського обліку можна виділити традиційні та новітні аспекти. Традиційні інститути є невід'ємною частиною дій індивідів, вони створюються і посилюються соціальних діями. У новій же інституційній теорії інститути розглядаються як інструменти, що свідомо використовуються для вимірювання, та представлені, здебільшого, статичними теоріями. Взаємодоповнюючий характер даних підходів забезпечує становлення цілісної інституційної теорії бухгалтерського обліку.

Стара інституційна традиція в економіці склалася під впливом праць американського економіста Торстейна Веблена (1857–1929), Дж. Коммонса (1862–1945), Уеслі Мітчелла (1874–1948), в останні роки XIX і перші десятиліття XX ст. базові принципи старого (американського інституціоналізму) сформувалися під впливом робіт К. Маркса і німецької історичної школи (це претендує на інтелектуальну самостійність, оскільки використовує зовсім інші методи аналізу господарської реальності) [1].

В даний час дослідження, проведені Е. Дюверне, О. Фавор, К. Менаром, вилилися в русло неоінституційної традиції. Практичний вихід полягає в розробці (на

мікроекономічному рівні) проблем управління якістю продукції та систем управління інноваціями (макрорівень). Проте теорія регуляції має ряд концептуальних недоліків [1].

На сьогодні інститут бухгалтерського обліку являє собою не хаотичний набір елементів, а взаємопов'язану систему. При визначенні терміну вчені використовують найрізноманітніші критерії, в зв'язку з чим відправним методологічним підходом може бути визначення інституції обліку як «безлічі пов'язаних між собою компонентів тієї чи іншої природи, упорядкованих по відносінах, що володіють цілком визначеними властивостями і характеризується єдністю, вираженим в інтегральних властивостях і функціях безлічі» [2].

З огляду на вищевикладене та на підставі проведених досліджень, вважаємо за доцільне розширити сучасне бачення і розуміння інституту бухгалтерського обліку. На нашу думку, система бухгалтерського обліку – це взаємодія сукупності субінститутів інституту бухгалтерського обліку та окремих їх норм, дотримання яких забезпечує достовірність і релевантність облікових записів.

Водночас, варто ще раз зауважити, що в наукових джерелах дослідження сутності і дефініція поняття «бухгалтерський облік» даються більшою мірою з позицій процесно-системного підходу.

Розвиваючи основи інституційної теорії бухгалтерського обліку, В.М.Жук запропонував розглядати бухгалтерський облік як «інститут з соціально-економічного середовища, який забезпечує розуміння і керованість в цьому середовищі»; «Інститут трансформації за допомогою специфічних методів, підходів (формальна складова інституту) і професійних суджень (неформальна складова інституту) фактів господарського життя»; інститут, який в сукупності формують «складові (інститути) його інституційного забезпечення» [2, с. 17, 19].

Серед причин, що які зумовлюють пріоритетність застосування інституційної теорії в облікових наукових дослідженнях, І.А.Юхименко–Назарук називає також здатність виступати базисом для розвитку бухгалтерського обліку, міждисциплінарну природу, здатність ідентифікувати нові зрізи господарської діяльності підприємства [5].

Погоджуючись з трактуванням авторів з питання дефініції поняття бухгалтерського обліку як інституту, відзначимо також, що, з нашого огляду, бухгалтерський облік в сучасних реаліях мінливості інституційного середовища притаманні також всі властивості інституційного ділового дискурсу [3]: як ознаки різних його типів, так і структурні компоненти.

За результатами досліджень, у пропонованій нами інституційній концепції бухгалтерського обліку лежить положення про те, що бухгалтерський облік – це ресурс, який являє собою систему способів позначення, інтерпретацій, оцінок, позиціонування та ідентифікації суспільних суб'єктів, відносин і об'єктів реальності, які закріплюються і легітимізуються соціальними інститутами.

Виходячи з проведених досліджень, вважаємо, що інституційні норми бухгалтерського обліку відображають цінності соціуму в цілому і цінності певної суспільної групи, що в сукупності й утворює інститут.

Цілісність формування концептуальної лінії в рамках розроблюваної теорії та методології бухгалтерського обліку подається як інституційна модель бухгалтерського

обліку, що враховує як з'явилися нові об'єкти, так і нову якість існуючих раніше об'єктів, а також безліч ідей і концепцій, висунутих вченими різних наук в різні часові періоди. На кожному новому етапі економічних перетворень бухгалтерський облік черпає з реальної облікової практики нові завдання, науково узагальнює їх і дає можливість уявити перспективу його розвитку, а інституційна концепція – свого роду відповідь на поставлені питання. Вона буде ефективно вирішувати виникаючі питання за умови, якщо в її розробці будуть враховуватися не лише поширені останнім часом підходи до теорії та методології бухгалтерського обліку та інших наук, а й увесь процес їх історичної динаміки.

На нашу думку, задля аналізу тенденцій та закономірностей становлення і розвитку інституту обліку варто застосовувати синтез методів соціальних, історичних і економічних наук, методи інституційного, структурно–функціонального та типологічного аналізу; міждисциплінарний же характер дослідження зумовлює своєрідність використовуваної методології.

Отже, в аспекті формування нової інституційної економічної теорії інститут обліку є обґрунтованою на теоретичному і практичному рівні сукупністю взаємопов'язаних субінститутів, здатною в умовах різноманітних запитів суспільства здійснювати вплив як на розвиток інституційних одиниць (мікрорівень), так і економіки країни в цілому (макрорівень).

Дефініція бухгалтерського обліку як інституту збагачує і розширює рамки теорії бухгалтерського обліку та його міждисциплінарних зв'язків, передбачає подальшу розвідку в заданому напрямку з проблем розширення функцій бухгалтерського обліку в умовах інституційних змін, розширення повноважень його комунікативної функції, систематизації та класифікації професійних ознак бухгалтерського дискурсу і його подальший розвиток.

Список використаних джерел

1. Воронова, Е.Ю. Бухгалтерский учет как институт современного социального государства [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.viperson.ru/wind.php?ID=643698> (дата звернення 25.04.2016 р.).
2. Жук, В.М. Наукова гіпотеза трактування бухгалтерського обліку як соціально–економічного інституту [Текст] / В.М. Жук // Облік і фінанси АПК. – 2012. – № 2. – С. 14–22.
3. Семенишена, Н.В. Бухгалтерський облік як інституційний діловий дискурс [Текст] / Н.В.Семенишена // Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституціональних змін та сталого економічного розвитку : матеріали II Міжнар. наук.–практ. Інтернет–конференції (25 листопада 2015 р., ЛНТУ, м. Луцьк). – Тернопіль : Крок, 2015. – С. 31–35.
4. Сухарев, О.С. Институциональная экономика : теория и политика [Текст] / О.С. Сухарев ; Ин–т экономики РАН. – М. : Наука. 2008. – 863 с.
5. Юхименко–Назарук, І. Причини необхідності побудови інституційної теорії бухгалтерського обліку [Текст] / І. Юхименко–Назарук // Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації : міжнародний збірник наукових праць. Випуск 2 (м. Кам'янець–Подільський) / відпов. ред. Н.В. Семенишена. – Тернопіль : Крок, 2014. – С. 48–51.

